

Toe Bisjwat (Nieuwjaarsfeest van de bomen), 15^e Sjewat op 20 januari 2011.

Toe Bisjwat betekent letterlijk 'de 15e Sjewat'. Op deze 15e dag van de Joodse maand Sjewat wordt in de Misjna (leerstellingen van wetsgeleerden) het nieuwjaar voor de bomen genoemd: *Rosj Hasjana La'ielanot*. Toe Bisjwat is vooral een landbouwfeest. Rond deze tijd van het jaar ontwaken de vroegst bloeiende bomen in Israël uit hun 'winterslaap' en beginnen met een nieuwe vruchtdragende cyclus.

In deze tijd vormen zich de groeisappen in de bomen en vooral de bloesemvorming van de amandelbomen staat centraal.

De amandelboom is in Israël de eerste boom die in bloei staat. Daarom eten de joden op deze dag traditiegetrouw amandelen. De amandelboom is het symbool van snelheid. Deze boom bloeit namelijk al voordat andere bomen bloesem dragen.

In de zestiende eeuw werd het eten van vruchten op het nieuwjaarsfeest van de bomen een traditie. Sommige groeperingen beschouwen het als hun plicht om minstens vijftien verschillende soorten vruchten te eten omdat Toe Bisjwat op de vijftiende van de joodse maand Sjewat valt.

Er worden tijdens de Seder van het nieuwjaarsfeest van de bomen ook vier bekertjes wijn gedronken en er worden verschillende vruchten gegeten waarover iets wordt verteld.

Het drinken van de wijn gebeurt in een bepaalde volgorde, namelijk van wit naar rood.

1. Het eerste glas, witte wijn, stelt de winter voor, de slapende aarde die op de lente wacht.
2. Het tweede glas, goudkleurige wijn, is het symbool van de ontwakende aarde.
3. Het derde glas is rosé en beeldt de bloeiende bloemen uit.
4. Het vierde glas, de rode wijn is het symbool voor de rijpe vruchten.

Doorgaans probeert men zoveel mogelijk Israëlische vruchten op tafel te krijgen zoals: amandelen, avocado, granaatappel, mandarijn, sinaasappel, kiwi, dadel, vijg, grapefruit, sharonfruit, ugli, pomelo, abrikoos, kumquat, tangarine, meloen, mango.

Op deze dag is het de gewoonte om zoveel mogelijk soorten fruit te eten. Verder worden overal in Israël door schoolkinderen bomen geplant.

Oorspronkelijk was deze dag belangrijk bij de toepassing van de wetten over het afdragen van tienden van de opbrengst van de oogst aan de Tempel.

Verdieping

Toe Bisjwat heeft beslist niets te maken met de heidense verering van de bomen en is ook geen joodse variant daarop. Maar de bomen staan wel degelijk centraal op dit feest, en met name , Etz haChayim [de Boom des Levens]: Jezus, want het respect voor de bomen en hun vruchten is wél bijbels!

Meer dan met enig gewas is het Jodendom verbonden met bomen, in het bijzonder met fruitbomen, want in Israël heeft men het belang van bomen goed begrepen, want het waren namelijk de bomen die de moerassen, waar de malaria welig tierde, hebben ontwaterd en het land opnieuw tot leven hebben gebracht. Maar niet allen dat! Bomen veranderden de droge woestijn in groen en vruchtbaar land. Zij zorgden er voor dat de aarde vocht ging vasthouden en ze gaven onderdak aan de mensen. Bomen die toen in de pionierjaren werden geplant, geven nu schaduw, voedsel en timmerhout aan het Joodse volk! Daarom is Tu biSh'vat, het nieuwjaarsfeest van de bomen, in Israël het symbool geworden van de door God beloofde verandering van het bijbelse land van woestijn naar groene velden! Maar het zijn uitsluitend de gezonde en sterke bomen, die het land Israël nieuw leven gaven, want de zieke en zwakke bomen hadden dit nooit kunnen bewerken. Deze eigenschappen, die aan de bomen worden toegeschreven, dienen ook wij uit te dragen en daarom worden bomen in de Bijbel vaak gebruikt als beeldspraak voor de mensen. De Eeuwige wil, dat wij de eigenschappen vertonen van de stevige, sterke en gezonde bomen, en dit komt in Tehilim [Psalmen] 1:1-3 dan ook duidelijk naar voren: *“Welzalig de man die niet wandelt in de raad der goddelozen, die niet staat op de weg der zondaars, noch zit in de kring der spotters; maar aan de Tora [wet] van de Eeuwige zijn welgevallen heeft, en diens wet overpeinst bij dag en bij nacht. **Want hij is als een boom, geplant aan waterstromen, die zijn vrucht geeft op zijn tijd, welks loof niet verwelkt; al wat hij onderneemt, gelukt.**”*

In de Bijbel is een boom dus niet zo maar een plant, maar het is een symbool van leven en van mens-zijn. Volgens het scheppings verhaal plantte God twee bomen in het paradijs: de boom van kennis en de boom des levens. Het Hebreeuwse woord voor die laatste boom, namelijk Etz haChayim, is tevens het woord voor de houten stokken waaraan de perkamenten Torarollen bevestigd zijn, en soms ook een ander woord voor Tora zelf. Zeker in een warm klimaat zijn bomen onmisbaar en kostbaar. Een boom betekent schaduw, voedsel en water. Een boom is met andere woorden inderdaad *leven*. Het omhakken van de bomen betekent derhalve woestijn en tenslotte zelfs de dood. De eerbied voor bomen komt daarom nadrukkelijk tot uiting in het bijbelse voorschrift om fruitdragend geboomte rond een belegerde stad niet om te hakken (Deuteronomium 20:19-20).

De volgende Midrash [vertelling] onderstreept het belang van het planten van bomen: Yochanan ben Zaqai (een eerste-eeuwse rabbijn) heeft eens gezegd: *“Als je met een boompje in de hand staat en de Mashiach [Messias] komt, plant dan eerst het boompje en ga pas daarna de Mashiach begroeten, want dan kunnen wij samen met Hem van de vruchten genieten!”* (Avot de Rabbi Nathan B, 31).

Gezien de nauwe band tussen bomen en het leven, wordt het planten van bomen geassocieerd met de hoop op volledig leven, de verlossing zelf (zoals ook al blijkt uit het verhaal van Yochanan ben Zaqai). Het planten van bomen heeft daarom voor velen naast economische en politieke ook een religieuze betekenis. Omdat bomen namelijk tevens terugkerend leven symboliseren, worden bomen in Israël tot de huidige dag ook geplant ter nagedachtenis van doden, van de slachtoffers van oorlogen en ook van terroristische aanslagen. Degene die vreest dat de wereld binnenkort ten einde komt en dat er daarna niets meer is, plant geen bomen, maar wie gelooft dat er een dag zal komen waarop in de Olam Haba [de toekomstige wereld] iedereen onbevreesd onder zijn eigen vijgeboom kan zitten, plant bomen.

In Genesis 2:9 en 2:16-17 wordt er gesproken over de Boom van kennis en de Boom des Levens. Eigenlijk kan men dit zien als de eerste Midrash waarin bomen als beeldspraak worden gebruikt. Helaas hebben de mensen de boom der kennis verkozen boven de Boom des Levens, en de gevolgen daarvan dragen wij tot de huidige dag. Door onze zonde is de toegang tot de Boom des Levens en daardoor tot het eeuwig leven, eigenlijk geblokkeerd, afgesloten! Maar Jezus heeft aan het kruis van Golgotha de weg vrij gemaakt voor ons. Het enige wat Hij van ons vraagt is berouw, bekering, gehoorzaamheid en volhardend geloof! Als wij aan deze voorwaarden voldoen, dan hebben wij vrije

toegang tot de Boom des Levens, want dat heeft God ons beloofd: *“Wie een oor heeft, die hore, wat de Geest tot de gemeenten zegt. Wie overwint, hem zal Ik geven te eten van de Boom des Levens, die in het paradijs Gods is.”* (Openbaring 2:7). Maar ook een dringende waarschuwing: *“Ik betuig aan een ieder, die de woorden der profetie van dit boek hoort: Indien iemand hieraan toevoegt, God zal hem toevoegen de plagen, die in dit boek geschreven zijn; en indien iemand afneemt van de woorden van het boek dezer profetie, God zal zijn deel afnemen van het Geboomte des Levens en van de heilige stad, welke in dit boek beschreven zijn!”* Openbaring 22:19-20).

Daarom is Tu biSh'vat [het Nieuwjaarsfeest van de bomen], elk jaar opnieuw voor ons allen een dag van vreugde en blijdschap met het oog op Etz haChayim [de Boom des Levens], die op ons staat te wachten, maar tegelijkertijd ook een dag van bezinning om onszelf te onderzoeken tot welke soort bomen wij behoren: zijn wij nog gezonde, sterke en vruchtbare bomen of zijn wij reeds aan het verdorren?